

Natuurtoets Bedrijventerrein Bemmer IV

Definitief

Gemeente Laarbeek

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 15 december 2011

Verantwoording

Titel : Natuurtoets Bedrijventerrein Bemmer IV
Subtitel :
Projectnummer : 308594
Referentienummer : GM-0036340
Revisie : 1
Datum : 15 december 2011

Auteur(s) : ir. J.A. Ettema
E-mail adres : jody.ettema@grontmij.nl
Gecontroleerd door : ing. R. van Schijndel
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : ing. R.E.T. van Roosmalen
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Aanpak	5
1.3.1	Flora- en faunascan 2007	5
1.3.2	Aanvullende inventarisaties 2011	6
2	Gebiedsbescherming	7
2.1	Ligging plangebied	7
2.2	Geplande werkzaamheden plangebied	7
3	Toetsingskader	9
3.1	Inleiding	9
1.1	Flora- en faunawet	9
1.2	De Natuurbeschermingswet	11
1.3	Ecologische Hoofdstructuur	11
1.3.1	Algemeen	11
1.3.2	Rode lijsten	11
1.4	Boswet	12
4	Gebiedsbescherming	13
4.1	Natuurbeschermingswet	13
4.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/ Groenblauwe mantel	13
4.3	Boswet	13
4.4	Bestemmingsplan	13
5	Soortbescherming	14
5.1	Inleiding	14
5.2	Flora	14
5.3	Broedvogels	14
5.3.1	Flora- en faunascan	14
5.3.2	Aanvullende inventarisatie Steenuil	15
5.4	Grondgebonden zoogdieren	16
5.4.1	Aanvullende inventarisatie Eekhoorn	17
5.5	Vleermuizen	17
5.5.1	Aanvullende inventarisatie vleermuizen	17
5.6	Amfibieën en reptielen	19
5.6.1	Aanvullende inventarisatie Poelkikker, Alpenwatersalamander en Kamsalamander	19
5.7	Vissen	19
5.7.1	Aanvullende inventarisatie Kleine modderkruiper	19
5.8	Overige beschermde soorten	19
6	Conclusie en aanbevelingen	21
6.1	Conclusie	21
6.2	Aanbevelingen	22

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Bijlage 2: Ligging plangebied ten aanzien van bestaande EHS en Groenblauwe mantel

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het ten noorden van Beek en Donk gelegen gebied 'Bemmer IV' is aangewezen als potentiële locatie voor een nieuw bedrijventerrein. De gemeente Laarbeek is voornemens de behoefte aan nieuw bovenlokaal bedrijventerrein te concentreren op één locatie: Bemmer IV. De locatie is circa 29 hectare (bruto) groot en ligt ten noorden van het bestaande bedrijventerrein Bemmer, langs de N279, de Zuid-Willemsvaart en de Vonderweg. Uit de flora- en faunascan 'Bedrijventerrein Bemmer IV' (Grontmij, d.d. 23 januari 2007) is gebleken dat het bedrijventerrein mogelijk een leefgebied vormt voor beschermde flora en fauna.

1.2 Doelstelling

Doel van deze notitie is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke natuurwaarden in het plangebied "Bemmer IV" aanwezig zijn en wat de gevolgen zijn voor de voorgenomen ontwikkeling en wijzigingen in plannen. In het voorliggende rapport wordt benoemd op welke punten het vooronderzoek veranderd is en welke gevolgen dit heeft voor de conclusies uit de flora- en faunascan uit 2007.

Anderzijds is aan de hand van het actualiserend onderzoek, de noodzaak voor het uitvoeren aanvullende inventarisaties bepaald en zijn de benodigde inventarisaties ook daadwerkelijk uitgevoerd. Vervolgens wordt aangegeven wat de gevolgen hiervan zijn voor de geplande ontwikkeling.

1.3 Aanpak

Het rapport omvat een onderzoek naar beschermde natuurwaarden en beschermde soorten binnen het plangebied "Bemmer IV" in de gemeente Laarbeek.

1.3.1 *Flora- en faunascan 2007*

In eerste instantie is in 2007 de beleidsmatige status van het plangebied bepaald voor wat betreft natuur- en landschapswaarden (EHS, GHS e.d.) getoetst aan de hand van het destijds vigerende natuurbeleid. Vervolgens zijn bijzondere natuurwaarden in beeld gebracht door het raadplegen van diverse literatuurgegevens.

Op 5 januari 2007 is een veldbezoek uitgevoerd om te beoordelen waar de natuurkwaliteiten in het plangebied liggen. Tijdens dit veldbezoek is gekeken naar de aanwezige biotooptypen in het gebied. Er is vooral gelet op de gedeelten waar ontwikkelingen gepland zijn. Waarnemingen van beschermde soorten die tijdens het veldbezoek zijn gedaan, zijn in dit rapport opgenomen. Aan de hand van de beschikbare gegevens en het veldbezoek is een overzicht opgesteld van de waargenomen beschermde soorten planten en dieren binnen het plangebied "Bemmer IV". Omdat het veldbezoek te weinig concrete resultaten opleverde om een volledig beeld te krijgen van de in het gebied aanwezige beschermde flora en fauna is aanvullend, aan de hand van de aanwezige biotopen en hun omvang, ingeschat welke beschermde soorten in het onderzoeksgebied nog meer aanwezig kunnen zijn. Dit is gedaan op basis van "expert judgement", wat inhoudt dat aan de hand van literatuur, onderzoek is gedaan naar de biotoopvoorkeur en verspreidingsgegevens in de regio. Er is een beeld geschetst van soorten die hoogstwaarschijnlijk

voorkomen op de locaties waar de maatregelen worden getroffen. Aangegeven wordt of het hier gaat om permanent leefgebied, zwervers, foerageergebied, overwinteringsgebied etc.

De resultaten van de flora- en faunascan van 2007 zijn geactualiseerd naar de bestaande situatie. Hierbij is gebiedsbescherming getoetst aan de vigerende wetgeving en provinciaal beleid (Verordening Ruimte 2011). De resultaten met betrekking tot soortbescherming zijn getoetst op relevantie met de huidige interpretatie van de Flora- en faunawet.

1.3.2 *Aanvullende inventarisaties 2011*

Uit de conclusies en aanbevelingen van de flora- en faunascan van 2007, aangevuld met de actualisatie in 2011 is gebleken dat aanvullende inventarisaties om de aanwezigheid van enkele soorten of soortgroepen vast te stellen. Het betreft de volgende:

- Leefgebied Steenuil en overige vogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen.
- Leefgebied Eekhoorn.
- Leefgebied vleermuizen.
- Leefgebied Poelkikker, Alpenwatersalamander en Kamsalamander.
- Leefgebied Kleine modderkruiper.

In het hoofdstuk soortbescherming zijn de resultaten van dit onderzoek en de relatie met de voorgenomen ontwikkeling nader omschreven.

kap- en sloopwerkzaamheden ter realisering van ontsluiting van terrein en zullen de nodige bouwwerkzaamhedenplaats vinden.

3 Toetsingskader

3.1 Inleiding

De wet- en regelgeving voor natuur is in Nederland onderverdeeld in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet). Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. In de Nb-wet en de Ff-wet zijn de belangrijkste bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijnen geïmplementeerd. Daarnaast zijn er ook provinciaal beschermde gebieden en soorten.

Concreet komen in het voorliggende rapport de volgende beschermingskaders aan bod:

- De Flora- en faunawet.
- De Natuurbeschermingswet.
- Provinciaal beleid.
- Boswet.

1.1 Flora- en faunawet

Ter bescherming van de Nederlandse flora en fauna is sinds 1 april 2002 de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet is gericht op de duurzame instandhouding van soorten planten en dieren. De Flora- en faunawet vervangt onder andere de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de oude Natuurbeschermingswet 1968. In de Flora- en faunawet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermd. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelden beschermd. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet gelden de volgende verbodsbepalingen:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 11 en 13. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3. De bescherming van de broedvogels heeft een apart beschermingsregime en zijn sinds 25 augustus 2009 onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 5 en overige soorten.

Tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 2	Overige soorten	Wat betreft beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV (thans EL&I) goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
Tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.
	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend tijdens het broedseizoen. Van een aantal soorten zijn vogelnesten en bijbehorend functionele leefgebied jaarrond beschermd en staan op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het ministerie van EL&I. Het betreffen broedvogelsoorten van de beschermingscategorieën 1 t/m 4 en in bepaalde gevallen ook van de beschermingscategorie 5. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3). Bescherming van broedvogels uit categorie 5 is jaarrond van toepassing indien ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit is bijvoorbeeld het geval als de soort lokaal zeldzaam is, als er bij een verstoring geen alternatieve nestlocaties beschikbaar zijn of als het aanbieden van een alternatieve (kunstmatige) nestlocatie niet mogelijk is.

In het voorliggende rapport wordt getoetst welke verbodsbepalingen overtreden kunnen worden bij de uitvoering van het plan. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort zal voor de overtreding van de verbodsbepaling al dan niet een ontheffing aangevraagd dienen te worden en of volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt moeten worden.

1.2 De Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van Natura2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Projecten die een negatieve invloed hebben op deze gebieden mogen niet uitgevoerd worden zonder vergunning.

In de quick-scan wordt inzichtelijk gemaakt of er in de omgeving van het plangebied wettelijk beschermde gebieden aanwezig zijn en of een negatieve invloed hierop door het plan al dan niet is uit te sluiten. Als uit de quick-scan blijkt dat negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dan zal de vervolgstap het uitvoeren van een eventueel aanvullende oriënterende fase (voortoets) zijn. In de quick-scan/voortoets moet duidelijk worden of er een verslechteringstoets of een passende beoordeling opgesteld moet worden. Het uitvoeren van een verslechteringstoets is noodzakelijk bij negatieve effecten die met zekerheid niet significant zijn, het uitvoeren van een passende beoordeling bij negatieve effecten die (mogelijk) significant zijn.

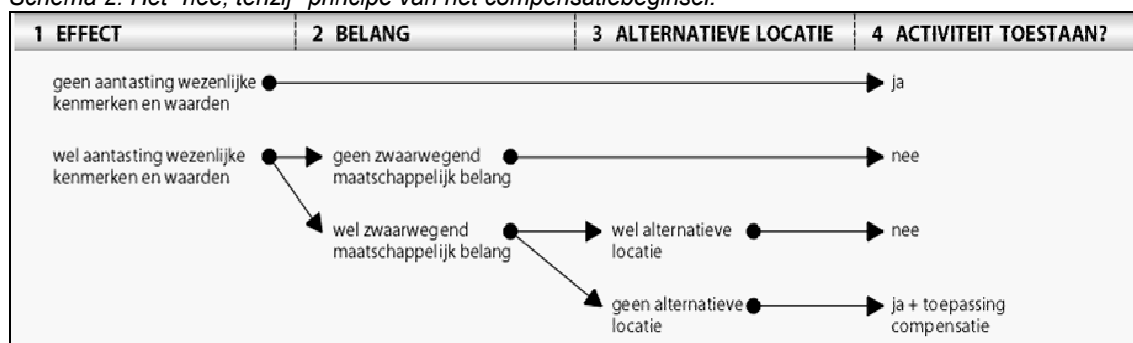
1.3 Ecologische Hoofdstructuur

1.3.1 Algemeen

De doelen en bescherming van de EHS is op landelijk niveau beleidsmatig vastgelegd in de Nota Ruimte. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is op provinciaal niveau uitgewerkt tot kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheersgebieden en robuuste ecologische verbindingszones. De wettelijke bescherming (WRO) van de EHS is geregeld via het bestemmingsplan. De Ecologische Hoofdstructuur voor de provincie Noord-Brabant is vastgelegd in de Verordening Ruimte 2011 en uitgewerkt in de Groenblauwe mantel.

De afweging voor ingrepen in de EHS gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een EHS-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op de EHS uitkomst bieden om projecten in de EHS te realiseren. Hoewel de EHS saldobenadering in de Nota Ruimte is beschreven gaan de provincies hier op verschillende manieren mee om.

Schema 2: Het “nee, tenzij”-principe van het compensatiebeginsel.

De flora- en faunascan geeft inzicht in de ligging van EHS gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’.

1.3.2 Rode lijsten

Op basis van het Verdrag betreffende het behoud van wilde planten en dieren en hun natuurlijke leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern) is onder andere in Nederland per soortgroep een zogeheten Rode Lijst samengesteld aan de hand van de trend en zeldzaamheid op wereldschaal en de Nederlandse situatie. De op de Rode Lijst opgenomen

soorten zijn in vijf categorieën ingedeeld; *gevoelig, kwetsbaar, bedreigd, ernstig bedreigd en uitgestorven*. Plaatsing van een soort op de Rode Lijst betekent niet dat deze soorten beschermd zijn binnen de Flora- en faunawet, doch indien de soort is beschermd en tevens is geplaatst op de Rode lijst kan dit van invloed zijn op de bepaling van de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort en daarmee op de beoordeling van ontheffingaan-vragen.

Voor een aantal provincies (zie onderstaande tabel) geldt tevens dat aantasting van leefgebieden of groeiplaatsen van Rode lijstsoorten gecompenseerd moet worden. Het afwegingskader waaruit kan volgen dat compensatie nodig is gaat volgens het “nee, tenzij-principe” (schema 2). Daarnaast kan de aanwezigheid van Rode lijstsoorten binnen de EHS een extra waarde aan dit gebied geven, waarmee rekening gehouden moet worden in het ‘nee, tenzij’ onderzoek.

Compensatie Rode lijst soorten voor de verschillende provincies

Provincie	Compensatie Rode lijst soorten
Zuid-Holland	Leefgebieden alle RL soorten
Gelderland	Leefgebieden aantal RL soorten
Friesland	Compensatie weidevogels van de RL
Overige provincies	Geen aanvullende compensatie RL soorten

1.4 Boswet

Houtopstanden buiten de bebouwde kom bestaande uit een rij van ten minste 20 bomen of een oppervlakte van tenminste 10 are bestaande uit boomvormers (stamdiameter tenminste 0,1 meter) zijn beschermd binnen de Boswet. Deze bescherming geldt ook wanneer velling van een (klein) deel van dergelijke beplantingen beoogd wordt. De eigenaar van grond, waarop een houtopstand, anders dan bij wijze van dunning, is geveld of op andere wijze tenietgegaan, is verplicht een kapmelding te doen bij het ministerie van EL&I. De eigenaar van de grond dient vervolgens, binnen een tijdvak van drie jaren na de velling of het tenietgaan van de houtopstand, te herbepplanten volgens regels bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen.

Dit geldt niet in de volgende situaties:

- Houtopstanden op erven en in tuinen.
- Andere houtopstanden dan op erven en in tuinen binnen een bebouwde kom als bedoeld in het volgende lid.
- Wegbeplantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgronden, beide voor zover bestaande uit populieren of wilgen.
- Italiaanse populier, Linde, Paardenkastanje en Treurwilg.
- Vruchtbomen en windschermen om boomgaarden.
- Fijnsparren, niet ouder dan twaalf jaren, bestemd om te dienen als kerstbomen en geteeld op daarvoor in het bijzonder bestemde terreinen.
- Kweekgoed.
- Het periodieke vellen van griend- en hakhout wordt voor de toepassing van deze wet niet onder vellen begrepen.
- Dunning van houtopstanden, dat wil zeggen het periodiek vellen welke uitsluitend dient als een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de houtopstand.
- Indien de velling van de houtopstand benodigd is voor de uitvoering van een werk in overeenstemming met een goedgekeurd bestemmingsplan.

Een dunning is een selectieve kap die wordt uitgevoerd om de blijvende bomen meer ruimte te geven. Het is een nabootsing van de natuurlijke stamtalvermindering. Doordat bomen groeien en steeds meer ruimte in nemen, zal een deel van de bomen op den duur moeten wijken. Bij een dunning kan een beheerder sturen in de verdere ontwikkeling van de houtopstand.

4 Gebiedsbescherming

4.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een gebied dat is beschermd volgens de Natuurbeschermingswet (1998). In de nabije omgeving liggen geen gebieden die wel in dit beschermingsregime vallen.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/ Groenblauwe mantel

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van de bestaande EHS (kerngebieden Groenblauwe mantel) en Groenblauwe mantel. Derhalve zijn negatieve effecten op de instandhouding van de Groenblauwe structuur niet te verwachten.

4.3 Boswet

Binnen het plangebied bevindt zich een bomenrij van meer dan 20 bomen langs de Boerdonkseweg en de aan het plangebied grenzende Leekweg. Indien er sprake is van de uitvoering van kapwerkzaamheden aan de desbetreffende bomenrij, dan geldt het uitvoeren van een kapmelding voor beide bomenrijen en herplantingsplicht.

4.4 Bestemmingsplan

Het terrein heeft in het vigerende bestemmingsplan van de gemeente Laarbeek grotendeels de bestemming agrarisch gebied en agrarische gebied met bijbehorende bebouwing.

5 Soortbescherming

5.1 Inleiding

In navolging van de indeling in de Flora- en faunawet wordt er onderscheid gemaakt in diverse relevante soortgroepen, te weten planten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. In deze laatste categorie zijn onder andere dagvlinders, libellen en slakken opgenomen. Bij zoogdieren wordt apart ingegaan op grondgebonden zoogdieren en vleermuizen, vanwege hun verschil in leefwijze en daarmee te verwachten effecten van de maatregelen. Er wordt per soortgroep gemotiveerd of een ontheffingsaanvraag noodzakelijk is en voor welke soorten.

5.2 Flora

De provincie Noord-Brabant heeft het gebied voor de laatste keer geïnventariseerd in 1999. Tijdens deze inventarisatie zijn geen bijzondere beschermde plantensoorten of Rode lijstsoorten aangetroffen. Op grond van de kenmerken van het gebied en de verspreiding van soorten in de omgeving zijn in het plangebied geen beschermde soorten te verwachten.

5.3 Broedvogels

5.3.1 Flora- en faunascan

Het plangebied is in 1999 voor het laatst door de Provincie Noord-Brabant op broedvogels geïnventariseerd. Tijdens deze inventarisatie zijn in het plangebied en de directe omgeving diverse broedgevallen van Rode lijstsoorten geconstateerd.

Tabel 5.1 Aangetroffen en mogelijk aanwezige broedvogels

Naam	Jaar	Gebiedsfunctie	Rode lijst					
			GE	KW	BE	EB	VNW	VN
Bosuil (<i>Strix aluco</i>)	2011	Mogelijk leefgebied	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Groene specht (<i>Picus viridis</i>)	-	Mogelijk leefgebied		x				
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	2011	Leefgebied	X					
Koekoek (<i>Cuculus canorus</i>)	1999	Leefgebied	x					
Spotvogel (<i>Hippoboscidae</i>)	1999	Leefgebied	x					
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	2011	Leefgebied		x				
Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	2011	Leefgebied	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Veldleeuwerik (<i>Alauda arvensis</i>)	1999	Leefgebied	x					
Bron: Rode lijst 2004. VN= uit Nederland verdwenen, VNW= uit het wild verdwenen, EB= ernstig bedreigd, BE= bedreigd, KW= kwetsbaar, GE= gevoelig								

Naar verwachting broeden naast deze aandachtsoorten nog diverse algemene vogelsoorten binnen het plangebied. Uit de veldbezoeken blijkt tevens dat er zich binnen het plangebied enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen bevinden. Tijdens het veldbezoek aan de nertsenfokkerij aan de Boerendonkseweg op 7 december 2011 zijn enkele Huismussen waargenomen. Gelet op de aanwezigheid van sporen langs dakranden (zoals weergegeven in figuur 2), is het aannemelijk dat de bestaande bebouwing deel uitmaakt van het

leefgebied van de soort en er verblijfplaatsen te verwachten zijn. Nader onderzoek dient uit te wijzen in welke mate het terrein in gebruik is als leefgebied voor de soort evenals de omvang van de aanwezige populatie.

Figuur 2. Sporen mogelijke aanwezigheid vaste verblijfplaatsen Huismus.

5.3.2 Aanvullende inventarisatie Steenuil

Uit het veldbezoek van 5 januari 2007 is gebleken dat het plangebied mogelijk een leefgebied vormt voor de Steenuil, zoals aangegeven in tabel 5.1. In 2011 is gericht onderzoek naar de aanwezigheid van de soort uitgevoerd ter bevestiging van aanwezigheid.

Om territoriale uilen te kunnen detecteren, is het handig om gebruik te maken van zogenaamde 'playbacks'. Hiermee worden vogelgeluiden bedoeld, die middels een Mp3-speler en speaker geproduceerd worden om een territoriale roep van soorten uit te lokken. Er is gebruik gemaakt van playbacks voor het uitlokken van een baltsroep van de Steenuil. Steenuilen roepen intensief in de periode rond schemering van half februari tot half april.

Met de gestandaardiseerde methodiek van de STONE (Steenuil Overleg Nederland) en SOVON (Vogelonderzoek Nederland) is getracht een respons uit te lokken van beide soorten. Vanaf drie strategisch gekozen locaties zijn rond avond- en ochtendschemering playbacks uitgevoerd. De onderzoeken zijn uitgevoerd tussen zonsondergang en 23.00 uur op 4 april, 11 april en 18 april 2011.

Uit het aanvullend onderzoek is gebleken dat net buiten het plangebied zich een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats van een koppel Steenuilen bevindt. Beide dieren zijn tijdens de veldbezoeken herhaaldelijk waargenomen in de nabijheid van een geschikte nestkast aan de achterzijde van een boerderij aan de Bemmerstraat en in achtertuinen van nabijgelegen bewoning. In figuur 2 is met een rode cirkel de vaste rust- en verblijfplaats van het aanwezige Steenuilkoppel weergegeven. Tevens blijkt, dat een koppel Torenvalken gebruik maakt van een nestkast op ongeveer 100 meter afstand van de nestlocatie van de Steenuil en de directe omgeving van de nestlocatie als foerageergebied. De locatie is met een blauwe cirkel in figuur 3 aangeduid. Tijdens het bezoek van 11 april is de roep van een Bosuil waargenomen ter hoogte van een bosje aan het uiteinde van de Leekweg, aan de Broekdalerbaan. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een territorium van de soort. Het is aannemelijk dat het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied van zowel de Steenuil als voor de Torenvalk.

Figuur 3. Broedlocaties Steenuil (rode cirkel) en Torenvalk (blauwe cirkel), evenals waarneming roepende Bosuil (groene cirkel) in de directe omgeving van plangebied Bemmer IV.

5.4 Grondgebonden zoogdieren

Bij de Zoogdierverseniging VZZ is uit het plangebied slechts 1 waarneming van een ongedetermineerde dwergvleermuis bekend. Er is echter nooit gericht onderzoek gedaan naar het voorkomen van zoogdieren in dit gebied. De gegevens kunnen daarom ook als onvolledig worden beschouwd. Om toch een beeld te krijgen van de verspreiding van zoogdieren in de omgeving zijn de gegevens van de 28 omliggende kilometerhokken ook opgevraagd. Op basis van deze gegevens, de inrichting van het plangebied, de habitateisen en regionale verspreiding van de verschillende soorten zoogdieren is het zeer waarschijnlijk dat de volgende soorten momenteel (al dan niet permanent) van het plangebied gebruik maken.

Tabel 5.2 Aangetroffen en mogelijk aanwezige zoogdieren

Naam	Jaar	Gebiedsfunctie	FF 1	FF 2	FF 3
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	2004	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	1997	Mogelijk leefgebied	X		
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	2004	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Bosspitsmuis (<i>Sorex araneus/coronatus</i>)	2004	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>)	2004	Mogelijk leefgebied	X		
Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>)	2003	Mogelijk leefgebied	X		
Eekhoorn (<i>Sciurus vulgaris</i>)	2005	Waarschijnlijk leefgebied		X	
Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)	-	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Haas <i>Lepus europaeus</i>	2005	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Huisspitsmuis (<i>Crociodura russula</i>)	2004	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	2006	Leefgebied	X		
Mol (<i>Talpa europaea</i>)	2006	Leefgebied	X		
Ondergrondse woelmuis (<i>Microtus subterraneus</i>)	2003	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Ree (<i>Capreolus capreolus</i>)	2005	Mogelijk leefgebied	X		
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	2004	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	2004	Waarschijnlijk leefgebied	X		
Vos (<i>Vulpes vulpes</i>)	1985	Mogelijk leefgebied	X		
Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)	2004	Waarschijnlijk leefgebied	X		

Het betreft vrijwel allemaal zeer algemeen voorkomende soorten met een brede ecologische amplitudo. De Eekhoorn is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet, de overige soorten zijn terug te vinden in tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor soorten uit tabel 2 van de Flora- en faunawet geldt dat een ontheffing nodig is, tenzij aantoonbaar gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

De soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet komen in Nederland algemeen tot zeer algemeen voor. Geen van deze soorten staan op de Rode Lijst of de bijlagen II en IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor vallen ze onder beschermingscategorie 1. Met het van kracht worden van de AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet geldt voor deze soorten ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling.

5.4.1 *Aanvullende inventarisatie Eekhoorn*

Het plangebied biedt mogelijkheden als foerageergebied van de Eekhoorn. Op 4 en 11 april 2011 zijn geschikt bosschages en bomen binnen het plangebied onderzocht op aanwezigheid van Eekhoornnesten.

Uit beide onderzoeksmomenten is gebleken, dat de tuininrichting aan de Bemmerstraat een geschikt foerageergebied vormen voor de Eekhoorn. Er zijn echter geen vaste verblijfplaatsen van de soort aangetroffen tijdens de uitvoering van gerichte inventarisaties 2011.

5.5 Vleermuizen

Uit het plangebied en de directe omgeving is bij de VZZ slechts 1 oude waarneming een vleermuis bekend. Vleermuizen hebben afhankelijk van de soort vaste rust- en verblijfplaatsen in gebouwen en/of holtes en spleten in (oude) bomen. De bebouwing en de oude bomen binnen het plangebied bevatten mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Verder is het mogelijk dat houtwallen en lanen gebruikt worden als migratieroute door vleermuizen. Hiervoor zijn in 2011 aanvullende inventarisaties uitgevoerd.

Alle soorten vleermuizen zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vallen daardoor onder het zwaarste beschermingsregime. Ten aanzien van ruimtelijke ingrepen moet voor deze soorten een ontheffing van de Flora- en faunawet worden aangevraagd, wanneer verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden.

5.5.1 *Aanvullende inventarisatie vleermuizen*

Om vast te stellen of er zich binnen het plangebied ook functionele elementen van vleermuizen bevinden is in 2011 een gericht onderzoek uitgevoerd. Nader onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het voorgeschreven vleermuisprotocol dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur (versie 2011).

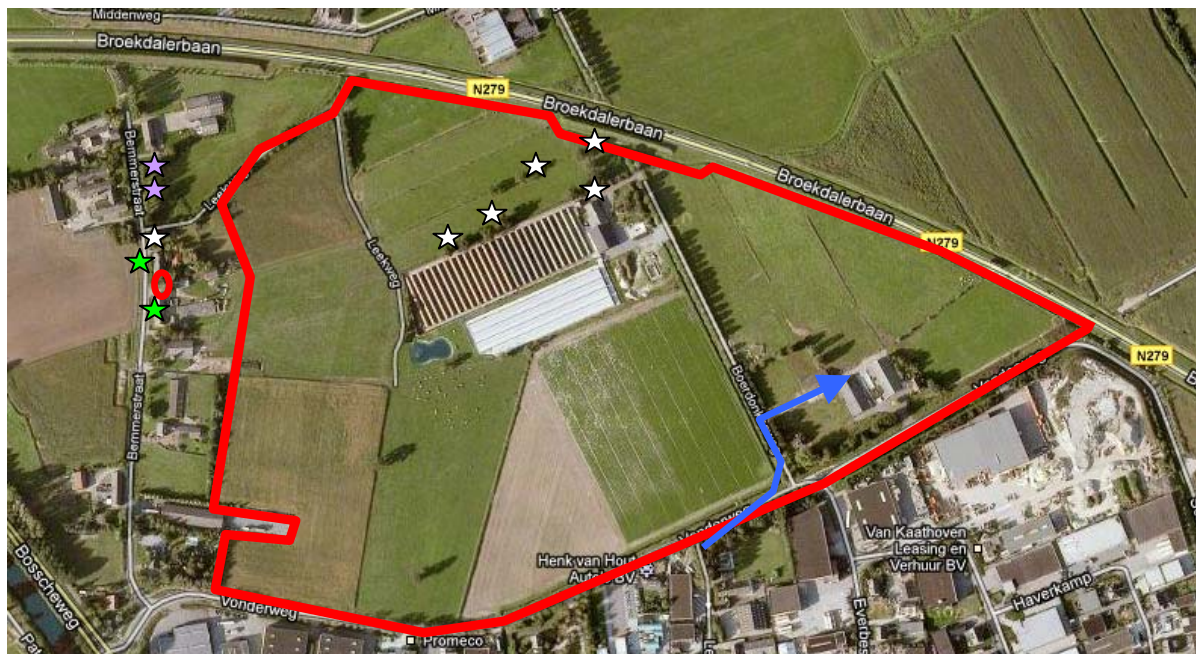
Voorafgaand aan de uitvoering van het vleermuisonderzoek is op 11 april 2011 het onderzoeksgebied gecontroleerd op aanwijzingen van de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Een geschiktheidsbeoordeling van de nertsenfokkerij heeft plaats gevonden op 7 december 2011, gelet op de latere toevoeging van het terrein aan het plangebied. De schuren en woning zijn gecontroleerd op geschikte invliegmogelijkheden, zoals open daklijsten, stootvoegen of andere typen openingen, evenals sporen van vleermuizen. Daarnaast zijn bomen binnen het onderzoeksgebied met een diameter van tenminste 30 centimeter bekeken op de aanwezigheid van holten, scheuren in combinatie met sporen of andere aanwijzingen, die mogelijk als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen. Uit de inspectie van 11 april 2011 is gebleken dat er geschikte verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het gebied aanwezig waren in de bewoning aan de Vonderweg. Derhalve is nader onderzoek naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen uitgevoerd op deze locatie. Uit de beoordeling van de nertsenfokkerij op 7 december 2011 komt naar voren, dat er zich mogelijk verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen onder de daklijsten van een schuur ten noorden van de woning bevinden. De aanwijzingen worden versterkt door de waarnemingen van foeragerende Gewone dwergvleermuizen in

de directe omgeving kort voor zonsondergang tijdens de uitvoering van gerichte inventarisaties langs de Boerendonkseweg. De aanwezigheid van verblijfplaatsen op het terrein dient echter nog te worden vastgesteld.

Naast potentiële verblijfplaatsen is het onderzoeksgebied geïnspecteerd op de aanwezigheid van lijnvormige structuren (zoals bomenrijen, watergangen of bebouwing), die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als vliegroute. Potentiële vliegroutes bevonden zich vooral langs essen aan de Boerendonkseweg, bestaande bebouwing aan de Bemmerstraat en knotwilgen langs de Leekweg. Verder is een inschatting gemaakt voor de mogelijke aanwezigheid van vaste foerageergebieden. Uit deze inspectie is de noodzaak voor nader onderzoek naar de functionele vliegroutes en vaste foerageergebieden gebleken.

Gedurende 4 ochtenden/nachten is de daadwerkelijke functionaliteit van het onderzoeksgebied voor vleermuizen onderzocht. De onderzoeksmomenten vonden plaats op 30 mei, 27 juni, 21 juli 2011 en 22 augustus 2011. De inventarisatie is uitgevoerd met een heterodyne bat-detector, voorzien van time expansion (type: Petterson D240x) en opname apparatuur. Voor een nadere analyse van de geluidsopnames is gebruikt gemaakt van het softwareprogramma Batsound4. Op een tweetal locaties is tevens gebruik gemaakt van een stereodetector. Deze heeft als voordeel dat het mogelijk is om de vliegrichting van vleermuizen vast te stellen. De detector is samen met een digitale geluidsrecorder verwerkt in een zogenaamd 'luisterkastje' en in een boom geplaatst. Hierbij zijn met de benodigde software de geluiden van migrerende soorten op een later tijdstip uitgelezen voor analyse. Voor de uitvoering is rekening gehouden met de complexiteit van iedere locatie en weersomstandigheden.

Tijdens het aanvullende onderzoek naar vleermuizen zijn rondom de bestaande bebouwing en omliggende tuininrichting aan de Bemmerstraat foeragerende Gewone dwergvleermuizen, Laativliegers en Rosse vleermuizen waargenomen. Naast de aanwezigheid van foeragerende vleermuizen is een enkele zomerverblijfplaats van een zestal Gewone dwergvleermuizen aangetroffen in de zijkant van een boerderij aan de Bemmerstraat. Er is een enkele vliegroute van een drietal Gewone dwergvleermuizen aangetroffen langs een deel van de Boerendonkseweg en de Vonderweg. In figuur 4 zijn de waargenomen vleermuizen en relevante functionele elementen van vleermuizen binnen het plangebied en directe omgeving weergegeven.

Figuur 4. Vastgestelde functionele elementen van vleermuizen in het plangebied Bemmer IV en de directe omgeving. Witte ster: Foeragerende Gewone dwergvleermuis, Groene ster: Foeragerende Laativlieger, Paarse ster: Foeragerende Rosse vleermuis, Blauwe pijl: Vliegroute drietal Gewone dwergvleermuizen en Rode cirkel: Zomerverblijfplaats zestal Gewone dwergvleermuizen.

5.6 Amfibieën en reptielen

Bij Stichting RAVON (Reptielen, Amfibieën en Vissen Onderzoek Nederland) en de provincie Noord Brabant zijn uit het plangebied en de ruime omgeving geen waarnemingen van amfibieën bekend. Uit het veldbezoek aan de nertsenfokkerij op 7 december 2011 is gebleken, dat zich binnen het plangebied een geschikt voortplantingswater voor amfibieën bevindt in de vorm van een aan de westzijde van de Nertsenkwekerij, evenals enkele vijvers in de voor- en achtertuin van de woning. Daarnaast vormt de waterloop langs de Boerendonkseweg een geschikt leefgebied voor amfibieën. Op grond hiervan zijn in het gebied een aantal algemene amfibieën te verwachten. De desbetreffende waterloop is in potentie ook geschikt als leefgebied voor de Poelkikker, Alpenwatersalamander en mogelijk voor Kamsalamander. Ondanks het feit dat verspreidingsgegevens ontbreken, is het voorkomen van deze soorten in het plangebied niet uit te sluiten. Derhalve is in 2011 een aanvullende inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezigheid van beide soorten. Voor reptielen is geen geschikt leefgebied voorhanden in het plangebied. Derhalve, kan aanwezigheid van deze soortgroep worden uitgesloten.

5.6.1 Aanvullende inventarisatie Poelkikker, Alpenwatersalamander en Kamsalamander
Het onderzoeken van het plangebied op de aanwezigheid van beschermde en strikt beschermde amfibieën is uitgevoerd conform de voor iedere soort voorgeschreven methodiek van RAVON, waarbij een drietal bemonsteringsstrategieën zijn gehanteerd. Het gaat hier om de volgende methoden:

- Het steekproefsgewijs bemonsteren van de geschikte waterloop aan de Boerendonkseweg met een schepnet.
- Het systematische onderzoeken van landhabitat binnen een straal van 50 meter van de watergang op overwinterende amfibieën.
- Het luisteren naar kooractiviteit gedurende activiteitsperiode van de Poelkikker.

Onderzoeksmomenten vonden plaats op 11 april, 30 mei, 27 juni en 22 augustus 2011. Hierbij zijn met het bemonsteren van de waterloop en het systematisch onderzoeken van het landhabitat geen amfibieën aangetroffen. Op 30 mei en 27 juni zijn roepende Bastaardkikkers aangetroffen langs de oevers van de waterloop, in de nabijheid van bewoning aan de nertsenfokkerij. Bastaardkikkers zijn algemeen beschermde amfibieën, waarvoor een vrijstelling van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet geldt in het kader van ruimtelijk ontwikkelingen, met inachtneming van de zogenaamde 'Zorgplicht'.

Nader onderzoek met betrekking tot aanwezigheid van beschermde amfibieën op het terrein van de nertsenfokkerij zelf en met name de poel aan de westzijde, dient nog uitgevoerd te worden.

5.7 Vissen

Bij de stichting RAVON zijn geen verspreidingsgegevens van vissen uit het plangebied bekend. In het plangebied ligt een waterloop dat een geschikt leefgebied vormt voor Kleine modderkruiper.

5.7.1 Aanvullende inventarisatie Kleine modderkruiper

Conform de voorgeschreven methodiek van de RAVON is op 30 mei 2011 steekproefsgewijs de waterloop langs de Boerendonkseweg onderzocht op aanwezigheid van de soort. Hierbij zijn de Kleine modderkruiper, evenals overige beschermde vissoorten niet aangetroffen. De waterloop vormt een leefgebied voor Zeelt, Tiendoornige stekelbaars, Blankvoorn en de Snoek. Allen betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor het uitvoeren van ruimtelijke ontwikkelingen.

5.8 Overige beschermde soorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van overige beschermde soorten. Op grond van de habitat-eisen en verspreiding van de overige beschermde soorten en op basis van de huidige inrichting van het plangebied, is de aanwezigheid van overige beschermde diersoorten niet te verwachten.

6 Conclusie en aanbevelingen

6.1 Conclusie

Op basis van de quick-scan in 2007, aangevuld met een actualisatie in 2011 en de resultaten uit soortgerichte inventarisaties uit 2011, kan het volgende worden geconcludeerd:

- Het plangebied ligt niet binnen de invloedssfeer van Natura 2000 gebieden.
- Het plangebied maakt geen deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur of overige beschermde gebieden, zoals aangewezen in de Verordening Ruimte 2011.
- Binnen het plangebied bevindt zich een bomenrij van meer dan 20 bomen langs de Boerdonkseweg en de aan het plangebied grenzende Leekweg.
- In het plangebied komen geen beschermde flora voor.
- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van een koppel Steenuilen en Torenvalken. Van beide soorten zijn jaarrond beschermde verblijfplaatsen vastgesteld direct buiten de begrenzing van het plangebied. Direct buiten het plangebied bevindt zich de begrenzing van het leefgebied van de Bosuil. Er zijn negatieve effecten te verwachten op het leefgebied van de Bosuil. Op het terrein van de nertsenfokkerij aan de Boerendonkseweg zijn enkele huismussen waargenomen.
- Het plangebied is waarschijnlijk actueel leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.
- Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van de Eekhoorn aangetroffen. De tuininrichting van bestaande bebouwing aan de Bemmerstraat maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van de Eekhoorn. Gelet op de ligging buiten het plangebied en het ontbreken van geschikt foerageergebied binnen het plangebied, is er geen sprake van afbreuk aan foerageergelegenheid voor de soort met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.
- Binnen het plangebied zijn op diverse locaties foeragerende Gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Gelet op het ruime aanbod in geschikt foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied, is het aannemelijk dat de aanwezige individuen binnen het plangebied voldoende flexibel zijn om uit te wijken. Hierdoor is geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie te verwachten. Er zijn enkele Rosse vleermuizen en Laatvliegers foeragerend aan de Bemmerstraat waargenomen. Uit gerichte inventarisaties in 2011 is gebleken dat er geen negatieve effecten op het foerageergebied van beide soorten te verwachten is, gelet op de ligging buiten het plangebied. Uit een aanvullende geschiktheidsbeoordeling van de nertsenfokkerij is gebleken dat een enkele schuur op het terrein mogelijk ruimte biedt voor verblijfplaatsen voor de Gewone dwergvleermuis onder de dakrand;
- Er bevindt zich een vaste vliegroute van een drietal Gewone dwergvleermuizen langs een deel van de bestaande begroeiing aan de inrit van de Boerdonkseweg. Met de voorgenomen ontwikkeling zijn mogelijk negatieve effecten te verwachten op de instandhouding van de vliegroute.
- Het plangebied maakt deel uit van het leefgebied van de Bastaardkikker. Voor deze soort geldt ten aanzien van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen niet noodzakelijk is. Uit gerichte inventarisaties in 2011 zijn geen overige en zwaarder beschermde amfibieën aangetroffen binnen het plangebied. Uit de geschiktheidsbeoordeling op 7 december 2011 van de nertsenfokkerij blijkt echter wel dat de poel aan de westzijde van het terrein

mogelijk een leefgebied vormt voor strikt beschermde amfibieën. Het plangebied vormt een ongeschikt leefgebied voor reptielen. Aanwezigheid kan worden uitgesloten.

- Er bevinden zich geen beschermde vissoorten binnen het plangebied. Mogelijke aanwezigheid van Kleine modderkruiper is uitgesloten met de uitvoering van een soortgerichte inventarisatie op 30 mei 2011. Het nemen van vervolgstappen is niet noodzakelijk.
- Het plangebied maakt geen deel uit van het leefgebied van overige beschermde soorten, zoals beschermde dagvlinders of libellen. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

6.2 Aanbevelingen

Op basis van de bovenstaande conclusies wordt het volgende aanbevolen:

- Indien kapwerkzaamheden worden uitgevoerd aan de bomenrijen langs de Boerdonkseweg, dan geldt een kapmelding en herplantingsplicht in het kader van de Boswet.
- Men dient ruimschoots vooraf aan de uitvoering van werkzaamheden, een compensatieplan met passende maatregelen op te stellen en uit te voeren om een deel van het bestaand leefgebied van een koppel Steenuilen, een koppel Torenvalken en waarschijnlijk huismussen te kunnen compenseren. De insteek van het compensatieplan m.b.t. aanwezigheid van de Huismus is afhankelijk van de resultaten uit het aanvullende onderzoek dat nog uitgevoerd dient te worden;
- Indien de bestaande begroeiing aan de inrit van de Boerdonkseweg zal verdwijnen, dan dient ruimschoots vooraf aan de start van werkzaamheden een compensatieplan te worden opgesteld en uitgevoerd met passende mitigerende en compenserende maatregelen voor de aanwezigheid van een vliegroute van de Gewone dwergvleermuis;
- Indien de bestaande bebouwing op het nertsenfokkerij wordt gesloopt, dan dient nog nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis, conform het gedragsprotocol voor vleermuizenonderzoek van de GaN/NGB;
- Er dient een conform de 'soortenstandaard' van de NGB, een aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van strikt beschermde amfibieën in de poel en directe omgeving aan de westzijde van de nertsenfokkerij;
- Bij de planning van werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels (15 maart-15 juli). Het is verboden om in deze periode werkzaamheden uit te voeren die broedvogels verstoren of verontrusten.

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

- **Broekhuizen, S, Hoekstra, B., Laar, V. van en Thissen, J.B.M (1992).** Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij.
- **Lange, R., Twisk, P., Winden, A. van en Diepenbeek, A. van (1994).** Zoogdieren van West-Europa. KNNV uitgeverij.
- **Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (1997).** Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij & Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, (2002).** Structuurschema Groen Ruimte. Ministerie van LNV & VROM, Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2006).** Besluit goedkeuring gedragscode flora- en faunawet voor waterschappen. (TRC 2006/3652). Vastgesteld d.d. 15 juli 2006.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005a).** Besluit inwerkingtreding AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 23 februari 2005. Staatsblad 2005.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2005b).** Brochure "Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten".
- **Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ (2004).** Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling. Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, (2002).** Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998. In werking getreden d.d. 1 april 2002.
- **Provincie Noord-Brabant (1999).** Notitie toepassing compensatiebeginsel Noord-Brabant 1997. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2005).** Beleidsregel Natuurcompensatie. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant (2011).** Streekplan Noord-Brabant 2011. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch
- **Unie van Waterschappen (2006).** Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Den Haag, 2006

Bijlage 2

Ligging plangebied ten aanzien van bestaande EHS
en Groenblauwe mantel

Ligging plangebied ten aanzien van EHS en Groenblauwe mantel, conform de Verordening Ruimte 2011

